

Charlotte Trap de Thygesons foredrag om landbrugskvinder og jorddyrkning

Taler

Charlotte Marie Trap de Thygeson
Gårdejerdatter og jordbrugsdyrker

Sted

Danmark

Det er den fri Konkurrence, som vil give et Land dets ejendommelige Præg, og det er den fri Konkurrence, som vil komme til at afgøre, i hvilke Stillinger vi Kvinder kunne gjøre Fyldest, ogsaa ude i det praktiske Liv, f. Ex. som Jordbrugere.

Vi maa lære at forstaa Konjuncturer og Tidsforhold, lære at benytte Næringsværdierne og først og sidst lære at vurdere Arbejdsværdierne: lære at betale det nyttige Arbejde efter sit Værd og spare det overflødige. Dette er Grundlaget for, at vi Kvinder kunne hævde vor Plads i Kampen for Tilværelsen paa et Omraade, hvor der ofte kræves fysiske Kræfter, som til Dels fattes os.

„Resultatet er en Gud af Jærn, som Menneskene beundre” — jeg turde ikke lægge Beslag paa den ærede Forsamlings Opmærksomhed, hvis jeg ikke kunde fremlægge et tilfredsstillende Nettoudbytte af den lille Virksomhed, som jeg nu i 25 Aar har ledet.

Det store Landbrug i Danmark har i de sidste 25 Aar været trykket af den oversøiske Konkurrence, og Afspærringssystemet med Hensyn til Udførslen af levende Kreaturer har i de sidste Aar tynget yderligere. Smør og Flæsk ere som bekendt vore vigtigste Udførselsartikler, og Andelsmejerier og Svineslagterier trives jo trindt om i Landet.

Hønseavl og dermed Æggeexporten har i de sidste Aar faaet et Opsving, som særlig grunder i, at Kornpriserne ere gaaede ned.

Naar jeg for 25 Aar siden anlagde et større Hønseri i Forbindelse med en Frugthave og Nøddeplantning, var det med den Tanke, at det kunde blive en

Erhvervsgren, hvorved jeg dels selv kunde tjene, dels kunde lade mine Medhjælpere tjene ved at give dem Procenter af Udbyttet. Men de første Aars Resultater vare ikke tilfredsstillende. Hønsbestandens var 1000 Høns og Tillæget 1600 Kyllinger og 300 Ænder. 80,000 Pd. Kraftfoder fodredes aarlig op. Hønsene aade som Løver, men Salgsprodukterne kunde kun lige dække Kraftfoderet og Lønningerne. Frugttræerne vare endnu for unge til at bære, og Jorden var Lyngjord.

Naar jeg dog ikke opgav min Plan, var det, fordi jeg stadig ræsonnerede saaledes, at jeg ved at forbinde Hønsesgaard med Frugthave, frugtbargjorde Jordbunden og tilførte Arealet Gødningsstoffer, som omsatte i værdifulde Frugtsorter med Tiden vilde forrente sig.

Ved Anlægget af en Frugthave er det ikke tilstrækkeligt at reolgrave sin Jord, at plante sunde, kraftige Frugttræer eller Nøddebuske; man maa ogsaa have Opmærksomheden henvendt paa Driftsmaaden af Jorden. Det rigtigste bliver i de første 5 Aar efter Tilplantningen at dyrke Kartofler, hvilket godt kan ske efter Ploven, eftersom Frugttræerne maa være plantede i lige Rækker med 10 Alens Mellemrum.

Efter 5 Aars Forløb vil det være hensigtsvarende at udlægge Frugthaven til Hønsesgaard; derved bespares den store Arbejdsudgift med at holde Ukrudtet nede, paa samme Tid som Hønsene ernæres ved Græsset og Ukrudtet. Dertil kommer, at Hønsene som Insektædere befri Frugttræerne for mange Fjender. I den Tid, hvor Nøddehøsten og Frugtplukningen gaar for sig, kan man altid finde Høns under Træerne, som indsamle de nedrystede Insekter. Naar nu dertil kommer, at man altid kraftfodrer sine Høns og at de ved at sprede Gødningen over hele Arealet bevare dettes Kraft, saa vil man indse, at Hønsenes Værd for frugthaven ikke er ringe. Man er tilbøjelig til at tro, at Jorden bliver mindre porøs ved at ligge ubearbejdet hen i en Hønsesgaard; men det er en Fejltagelse; thi i den stærkt gødede Jord vil Regnormenes Antal aarlig voxe, og disse gennemarbejde med deres utallige Gange Jorden paa kryds og tvers og gjør denne modtagelig for Luftens Indvirkning. Muldvarpene, som leve af Regnormene, komme med deres Gravluffer og gennemrode Jorden, — Resultaterne af denne Jordbehandling er, at den billigste Arbejdskraft tillige kan være — den bedste.

Med Hensyn til det økonomiske Udbytte af en Td. Ld., tilplantet med

Frugttræer, da vil dette altid staa i Forhold til Jordens (Undergrundens) Kvalitet, Arealets Beliggenhed (en Skraaning mod Syd vil være at foretrække) og Læforholdene. I de første 5 Aar vil Nettoudbyttet af Kartoffelavlne blive ca. 30 à 50 Kr. pr. Td. Ld., efter at Udgifterne i Jordrente, Arbejdskraft og Gødning ere fraregnede og naar alt drives økonomisk. Derefter vil Frugtudbyttet stige, indtil Arealet efter det 10de Aar gennemsnitlig vil kunne give et Nettoudbytte af 250 Kr. pr. Td. Ld. og derover. Der kan nævnes store Tal med Hensyn til Frugtudbytte; et Areal her paa Stedet, ca. 500 Kv. Alen, som er tilplantet med Havenødder, har ifjor givet 400 Pd, Nødder à 50 Øre Pd.; men dette er en Maximumproduktion, som kun er en Undtagelse.

Af Æblesorter vil Gravensten, Nonnetit, Pigeon og Cox Orange være at anbefale til Plantning; af Pærer Comtesse Clara Friis, Doyenne de Comice, Louise bonne, Beurre Superfin, Eywood, alt podet paa Vildling. Af Havenødder: langhaset Lamberts, Lamberts Filberts og store Wally.

Det økonomiske Udbytte af et Hønseri (hvor alt Foderet skal kjøbes udefra) vil som sagt ikke være tilfredsstillende; kan man naa til det Overskud, at man har Gødningen fri, saa maa man i de fleste Tilfælde nøjes dermed.

Driften af Hønseriet kan ledes med forskellige Formaal for Øje; men med de Priser paa Hønsekjød, som vi have paa det danske Marked for Tiden, vil Æggeproductionen blive det mest lønnende; og med Æggeproduktionen for Øje vil man med Hensyn til Valget af Race finde Italienerhønsene mest tilfredsstillende.

Naar man staar med 25 Aars Erfaringer paa dette Omraade, saa er man selvfølgelig ikke i Tvivl om, hvorledes man vil tiltrække Frugttræer, udplante dem og paa den mest hensigtsmæssige Maade udnytte Arealet; men hvem kan vide, hvorledes Konjuncturerne paa Frugtmarkedet ville stille sig i Fremtiden? Om ikke Indførslen af fremmed Frugt og Overproduktionen her i Landet vil trykke Priserne saa langt ned, at ogsaa Frugtkulturen maa vige, for en anden mere lønnende Kultur. Derom tør jeg ikke have nogen Mening; men rigtigst vil det være at bestræbe sig for at producere 1ste Klasses Frugt og mulig tilplante Arealerne med en blandet Bestand af Nødder og Frugttræer; man har da i Tiden 2 Muligheder at vælge imellem, om man vil lade Nøddebuskene eller Frugttræerne leve.

Jeg vil nu tillade mig at dvæle lidt ved nogle i økonomisk Retning negative Resultater, men som have sin Interesse derved, at de ere Kjendsgjæringer, som støtte Arvelighedstheorien. I 20 Aar er her aarlig udruget 1600 Kyllinger ved Maskinudrugning. Maskinerne, som jeg selv har konstrueret, giver 65 Procent kraftige, levedygtige Kyllinger. Paa den Vis er Maskinudrugning ikke at forkaste. Derimod viser det sig, at det paavirker Dyrenes Instinkter, naar Æggene gennem 8 à 10 Generationer udruges paa Maskine, og Kyllingerne opdrættes ved en kunstig Moder (en Varmvandsbeholder). Med Rugeinstinktet hos Hønen følger en Drift til at bevare Æggene; men naar i flere Generationer Hønsene ikke have ruget og Rugeinstinktet derved er bleven slappet, saa kommer der Tilfælde, hvor Hønsene selv æde Æggene, og selvfølgelig ere ubrugelige i et Hønseri. Ligesaa har Hønen et Farekluk, hvormed hun advarer Kyllingerne for Rovfugle og andre Fjender; naar nu i 8 à 10 Generationer Kyllingerne ikke ere opdragne i dette Modersmaal, saa styrte de lige i Klørne paa Høgene og Kragerne; jeg har paa den Vis mistet Tusinder af Maskinkyllinger og er derfor gradevis gaaet tilbage til den naturlige Udrugning, særlig for Tillægdyrenes Vedkommende.

Kilde

Kvinden og Samfundet. Årg. 15, nr. 9: s. 154-159. Udg. af Dansk Kvindesamfund.

Kildetype

Dokumentation i avis, magasin e.l.

Tags

Foredrag, Kvindebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/charlotte-trap-de-thygesons-foredrag-om-landbrugskvinder-og-jorddyrkning-1899>